

2017. AASTA KOHALIKE OMAVALITSUSTE VALIMISTE TEADAANNE

Soome jaguneb valdadeks, millel on põhiseaduse kohaselt omavalitsus. Vallad otsustavad paljudes elanikke puudutavates küsimustes.

Valla kõrgeim otsuseid langetav organ on elanike poolt valitav volikogu. Volikogu liikmed ehk volinikud valitakse kohalike omavalitsuste valimistel korraga neljaks aastaks. Järgmised kohalike omavalitsuste valimised on **pühapäeval, 9.4.2017**.

Kohalike omavalitsuste valimistel saavad hääletada ja kandideerida Soome kodanikud ning – teatud tingimustel – vallas elavad teiste riikide kodanikud. Hääletamine on Soomes vabatahtlik.

Ahvenamaa maakonnas ei ole aastal 2017 kohalike omavalitsuste valimisi.

Hääleõigus – kes võib hääletada

Saad hääletada kohalike omavalitsuste valimistel, kui oled Soome või mõne muu Euroopa Liitu kuuluva riigi, Islandi või Norra kodanik ja vastad järgmistele tingimustele:

- saad hiljemalt valimispäeval (9.4.2017) 18-aastaseks;
- sinu elukoht on Soomes hiljemalt 17.2.2017.

Kui oled mõne muu riigi kodanik, saad hääletada kohalike omavalitsuste valimistel, kui

- saad hiljemalt valimispäeval (9.4.2017) 18-aastaseks;
- oled elanud Soomes seisuga 17.2.2017 katkematult vähemalt kaks aastat.

Elukoht määratletakse elukohaseaduse alusel. Tavaliselt on koduvallaks see vald, kus sa elad.

2017. aasta kohalike omavalitsuste valimistel määratletakse koduvald selle põhjal, milline vald on 17.2.2017 kell 24 märgitud rahvastikuregistris valija elukohaks.

Vajaduse korral saad magistraadist kontrollida, milline on sinu koduvald.

Kohalike omavalitsuste valimistel võib hääletada ainult oma koduvalla kandidaati.

Hääletamisteade tuleb koju

Rahvastikuregister ja magistraadid peavad valimisregistrit, milles on kõigi hääleõiguslike inimeste andmed. Valimisregistrisse ei ole vaja eraldi registreeruda.

Magistraat saadab hääletamisteate hiljemalt **16.3.2017** igale hääleõiguslikule isikule, kelle aadress on teada. Hääletamisteade sisaldab hääletamisjuhiseid.

Kandideerimisõigus – kes võib olla kandidaat

Oled kandideerimisõiguslik, st võid kandideerida oma koduvallas kohalike omavalitsuste valimistel, kui vastad järgmistele tingimustele:

- vald, kus kavatsed kandideerida, on sinu koduvald;
- sul on hääleõigus mõnes vallas;
- sa ei ole piiratud teovõimega ega eestkoste all.

Mõnedel riigiametnikel ja valla kõrgematel ametnikel ning töötajatel ei ole õigust kandideerida.

Kandidaatide ülesseadmine kohalike omavalitsuste valimistel

Kohalike omavalitsuste valimistel võivad kandidaate üles seada

- registreeritud erakonnad;
- hääleõiguslikud isikud, kes on loonud valimisliidu.

Valimisliidu loomiseks on vaja vähemalt kümmet hääleõiguslikku vallaelanikku, mõnedes väikestes valdades ainult kolme või viit elanikku.

Kahel või enamal erakonnal on õigus moodustada koalitsioon. Kahel või enamal valimisliidul on õigus moodustada ühisnimekiri.

Erakonnal, koalitsioonil või ühisnimekirjal võib olla vallas kandidaate maksimaalselt poolteist korda valitavate volinike arvust. Volikokku valitakse valla elanike arvust sõltuvalt vähemalt 13–79 volinikku.

Igal kandidaadil on oma number. Kandidaatidest koostatakse paberkandjale trükitud koondnimekiri, kuhu kandidaadid kantakse järjekorranumbrite alusel alates numbrist 2. Kandidaadid on koondnimekirjas rühmitatud vastavalt erakondadele ja ühisnimekirjadele. Iga kandidaadi kohta on koondnimekirjas järgmised andmed: nimi, kandidaadi number ja amet. Lisaks ilmneb kandidaatide koondnimekirjast,

- millised erakonnad on moodustanud koalitsiooni;
- millised valimisliidud on moodustanud ühisnimekirja;
- millised erakonnad ei kuulu koalitsiooni;
- millised kandidaadid ei kuulu ühisnimekirja.

Kandidaatide koondnimekiri koostatakse 9.3.2017.

Hääletamisajad

Hääletada saab kas valimispäeval, pühapäeval 9.4.2017, või enne valimispäeva eelhääletusel. Hääletada saab ainult üks kord. Kaks korda hääletamise eest on kriminaalseadustikus ette nähtud karistus.

Eelhääletus:

Eelhääletus algab **kolmapäeval, 29.3.2017.**

Eelhääletus lõpeb välismaal **laupäeval, 1.4.2017**, ja Soomes **teisipäeval, 4.4.2017**. Mõnes eelvalimispaigas on hääletamisaeg lühem.

Saad hääletada eelnevalt mis tahes eelhääletuspaigas kodu- või välismaal. Eelhääletuspaikadeks on

- Soomes kohalike omavalitsuste poolt määratud eelhääletuspaigad, sageli näiteks kohaliku omavalitsuse asutused või postkontorid;
- mitmed Soome esindused välismaal;
- sellised asutused nagu haiglad, sotsiaalabi rajatised ja karistusasutused. Sellistes asutustes võivad hääletada ainult inimesed, keda seal ravitakse, hooldatakse või kinni peetakse.
- Soome laevad, mis on eelhääletuse ajal välismaal. Laevas võib hääletada vaid laeva meeskond, reisijad ei saa laevas hääletada.

Hääletamine valimispäeval:

Valimispäeval hääletatakse **pühapäeval, 9.4.2017 kell 9–20.**

Valimispäeval saab hääletada ainult selles vallas ja valimisjaoskonnas, mis on märgitud sulle saadetud hääletamisteatele.

Kodus hääletamine:

Kui sinu liikumis- või tegutsemisvõime on sel määral piiratud, et sa ei pääse ilma suurte raskusteta valimisjaoskonda, võid hääletada eelhääletusajal kodus. Kodus hääletamisest tuleb teatada hiljemalt **teisipäeval, 28.3.2017** enne kella 16.

Teatada tuleb koduvalla keskvalimiskomisjonile. Samas leibkonnas elav omasteholdaja võib teatud tingimustel hääletada samal ajal.

Nii hääletad

Hääletamine toimub valimisjaoskonnas. Hääletada saab vaid ühe kandidaadi poolt, kes on kantud sinu valla kandidaatide koondnimekirja.

1) Tõenda valimisametnikule oma isikut, st esita pass, isikutunnistus, juhiluba või muu samaväärne dokument. Valimisametnik annab sulle hääletussedeli.

2) Mine hääletuskabiini. Hääletuskabiinis võib korraga viibida ainult üks inimene.

3) Märki hääletussedelile selle kandidaadi number, kelle poolt hääletad. Hääletada saab vaid ühe kandidaadi poolt. Märki kandidaadi number hääletussedelil olemasse ringi. Ära tee hääletussedelile muid märkmeid. Murra hääletussedel kokku nii, et sinu poolt kirjutatud number jääb sedeli siseküljele ega ole väljastpoolt nähtav.

4) Vii sedel kinni voldituna valimisametnikule. Valimisametnik paneb sedelile templi.

5a) Kui hääletad valimispäeval, **viska tembeldatud sedel valimiskasti.**

5b) Kui hääletad eelhääletusel, **saad valimisametnikult valimisümbriku, millesse paned templiga märgistatud sedeli.**

Kui sinu võime kanda kandidaadi number hääletussedelile on oluliselt nõrgenenud, võid kasutada hääletamisel abilist või valimisosakonna töötajat. Abiline ei tohi olla valimistel kandideeriv isik. Abiline on kohustatud hoidma valimissaladust, st hoidma saladuses hääletamise ajal saadud andmed.

Lisateave

- Lisateavet valimiste kohta annab valla keskvalimiskomisjon. Hääleõigust puudutavatele isiklikele küsimustele vastab magistraat. Mõlema aadressid ja telefoninumbrid on hääletamisteatel.
- Eelhääletuspaikade aadressid ja lahtiolekuajad, kandidaatide registri ning muu valimisteabe leiad justiitsministeeriumi veebisaidilt **www.vaalit.fi**.
- Andmed kohalike omavalitsuste valimiste kandidaatide kohta esitatakse justiitsministeeriumi veebisaidil hiljemalt märtsi alguses ja andmed eelhääletuspaikade kohta jaanuari lõpus.

Rahvastikuregister 7.11.2016